

Jonas Qvarfordt

Kommunstyrelsen

Antagande av vattenplan för Danderyds kommun

Ärende

Vattenplanen är det centrala styrdokumentet för kommunens vattenarbete. Den föreslagna vattenplanen omfattar Vattenmyndighetens förvaltningscykel 2021–2027 och innehåller konkreta mål och åtgärder för att förbättra vattenkvaliteten i kommunens sjöar, vattendrag, kustvatten och grundvatten. Målet är att nå miljökvalitetsnormerna för vatten i Danderyds vattenförekomster samt förbättra vattenkvaliteten i kommunens övriga yt- och grundvatten.

Kommunfullmäktige beslutade den 14 mars 2022 (§ 34) att återremittera kommunstyrelsens förslag till vattenplan för Danderyds kommun med stöd av kommunallagens regler om minoritetsåterremiss.

Tekniska nämnden, som adresserades i återremissens motivering, har berett ärendet och kompletterat beslutsunderlaget med en fördjupad utredning utifrån återremissens frågeställningar genom nämndens beslut av den 20 april 2022 (§ 39).

I enlighet med tekniska nämndens beslut förordar kommunledningskontoret dels att inga ändringar görs i förslaget till vattenplan, dels att kunskapsunderlaget kompletteras i enlighet med tekniska nämndens reviderade förslag med förtydligad skrivning om sambandet mellan fosfor från källor som trafik, vägar och parkeringar.

Kommunledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige antar föreslagen vattenplan för Danderyds kommun 2021–2027 med tillhörande reviderat kunskapsunderlag.

Bakgrund

Kommunfullmäktige beslutade den 22 oktober 2018 (§ 139) att ge kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram förslag till en vattenplan för Danderyds kommun. Kommunledningskontoret har därefter i samarbete med berörda kontor arbetat fram ett förslag. Kommunstyrelsen beslutade den 31 maj 2021 (§ 42) att skicka förslaget till vattenplan för Danderyds

Jonas Qvarfordt

kommun med tillhörande kunskapsunderlag och bilagor på remiss till berörda nämnder och externa aktörer under perioden 14 juni till och med den 30 september 2021. Anstånd att lämna synpunkter vid senare tidpunkt har medgetts till och med den 12 oktober 2021. Samtliga handlingar tillhörande ärendet har under remisstiden funnits tillgängliga på kommunens hemsida för läsning på www.danderyd.se/vatten.

Information om remissen har spridits via Danderydsaktuellt, som nyhet på kommunens webbplats och via sociala medier. Ett informationsmöte om vattenplanen samt dagvattenplanen har även hållits för förtroendevalda den 2 december 2021.

Inkomna synpunkter och förbättringsförslag har sammanställts och besvarats i en samrådsredogörelse vilket varit till grund till korrigeringar till slutligt förslag till vattenplan, kunskapsunderlag och bilagor.

Revideringsarbetets organisation har bestått av en styrgrupp på tjänstepersonsnivå bestående av kommundirektör, teknisk direktör, miljö- och stadsbyggnadsdirektör samt plan- och exploateringschef.

Arbetsgruppen har bestått av tjänstepersoner som handlägger frågor som berör vatten vilka letts av miljö- och samhällsplanerare samt miljösamordnare. För framtagande av planen har konsultstöd med vattenkompetens upphandlats, Bjerking AB, som arbetat nära med arbetsgruppen.

De förändringar som föreslås i vattenplanen jämfört med remissversionen är exempelvis att ytterligare tio åtgärder har prioriterats. Dessa åtgärder har prioriterats då de bedömts förbättra möjligheten att uppnå miljö kvalitetsnormer samt att det finns kapacitet att genomföra dem under denna förvaltningscykel.

En samrådsredogörelse är sammanställd där inkomna synpunkter redovisas och bemöts. I samrådsredogörelsen framgår även de förändringar som gjorts på innehållet i slutligt förslag jämfört med remissförslaget. Förslaget är också omstrukturerat i enlighet med de riktlinjer för styrande och stödjande dokument som är på väg att tas fram.

Som underlag till vattenplanen har ett kunskapsunderlag tagits fram som visar förutsättningarna för vattenarbetet och är en nulägesbeskrivning av vattenstatusen. Vattenplanen innehåller 52 föreslagna åtgärder, varav 30 har identifierats som prioriterade.

Förtydligande om upplägg av vattenplanen

Vattenplanen är omstrukturerad i enlighet med det förslag till struktur för styrande och stödjande dokument som kommunledningskontoret arbetar med. Informativa delar med exempelvis förklaringar, bakgrund och

Jonas Qvarfordt

nulägesbeskrivning har flyttats till kunskapsunderlaget. Kvar i vattenplanen finns de delar som är direkt styrande. Detta i syfte att få ett tydligare styrdokument som visar vad kommunfullmäktige beslutar. Antalet bilagor minskas genom att åtgärdslistan samt kartan över fysiska åtgärder har flyttats in i vattenplanen.

Vattenplanen är det centrala styrdokumentet för att nå kommunens övergripande mål för vattenarbete och en hållbar vattenresursförvaltning. Vattenplanen innehåller förhållningssätt formulerade i principer samt en prioriterad åtgärdsplan för tidsperioden 2021–2027 för vattenarbetet i kommunen.

Kunskapsunderlaget tillhörande vattenplan, dagvattenplan och riktlinjer för dagvatten visar förutsättningarna för vattenarbetet och är en nulägesbeskrivning av vattenstatusen i kommunen. Kunskapsunderlaget redovisar utförda vattenåtgärder fram till år 2020 och en sammanställning av de mål och formella krav som styr kommunens arbete med vatten.

Parallellt med arbetet av framtagande av vattenplan har dagvattenplan och riktlinjer för dagvatten tagits fram.

Kommunfullmäktiges återremiss

Kommunfullmäktige beslutade den 14 mars 2022 (§ 34) att återremittera förslagen vattenplan för Danderyds kommun med stöd av kommunallagens regler om minoritetsåterremiss.

Motiveringen lyder enligt följande:

”Uppdrag till tekniska nämnden att omarbeta förslaget enligt följande:

I kunskapsunderlaget påstås att vägar och parkeringar skulle bidra med stora mängder fosfor, fosfor som skulle orsaka övergödning av vattnet i vattendrag, sjöar och andra recipienter. Detta påstående stämmer inte då drivmedel inte längre innehåller fosfor. Eftersom påståendet legat som grund för prioriteringen av de olika föreslagna projekten måste denna prioritering göras om. Vid en ny prioritering bör förutom effekten av kostnaden, verkan på biologisk mångfald och värdet för kommunens invånare vägas in.

Vidare bör följande synpunkter inarbetas:

- 1. Sambandet mellan bortledning av dagvatten i rör och sänkt grundvattennivå måste uppmärksammas i Vattenplanen. Svenska kraftnäts tunnels ytterligare inverkan på dessa nivåer måste framhävas.*
- 2. Vattnet i Ösbysjön måste tillmätas större vikt och förbättrade åtgärder utredas.*

Jonas Qvarfordt

3. Som en ytterligare åtgärd i vattenplanen ska utredas:

- a) en utökad möjlighet för Noraån att flyta i dagen mellan Ekebysjön och Angantyrdammen,
- b) en utökad våtmark på Kyrkängen,
- c) en restaurering och ev utvidgning av Dalkarskärret.”

Tekniska nämnden, som adresserades i återremissens motivering, har berett ärendet och har kompletterat beslutsunderlaget med en fördjupad utredning utifrån återremissens frågeställningar genom nämndens beslut av den 20 april 2022 (§ 39). Frågeställningarna i återremissens motivering har av nämnden inte ansetts föranleda någon förändring av förslaget till vattenplan. Nämnden anser dock att sambandet mellan fosfor från källor som trafik, vägar och parkeringar med fördel kan förtydligas ytterligare i det tillhörande kunskapsunderlaget.

Kommunledningskontorets yttrande

Vatten är vår värdefullaste naturresurs och att nå en god vattenkvalitet är därför av största betydelse för människans hälsa och miljö. Vattenkvaliteten behöver förbättras och krav ställs genom EUs ramdirektiv för vatten och Vattenmyndighetens beslutade miljökvalitetsnormer. Detta innebär att kommunen har ett juridiskt ansvar för att miljökvalitetsnormer för vatten uppnås.

Kommunen arbetar medvetet för att förbättra vattenkvaliteten och flertalet åtgärder har redan utförts. Vatten från många föroreningskällor rinner dock fortfarande orenat ut i Danderyds recipienter. Detta innebär att fler åtgärder behöver genomföras om möjligheten ska finnas att få en god vattenmiljö och uppnå miljökvalitetsnormerna för Danderyds vatten.

För att skapa goda förutsättningar för en hållbar användning av mark och vatten behövs en tydlig strategisk vattenplanering.

Kommunledningskontoret bedömer att framtaget förslag till vattenplan fyller denna funktion och kan fungera som det centrala styrdokumentet i kommunens vattenarbete.

Kommunledningskontoret bedömer att om föreslagen vattenplan uteblir och åtgärder inte genomförs så minskar förutsättningarna för att kommunen ska kunna uppnå miljökvalitetsnormerna och därmed säkerställa en god vattenmiljö.

Det är en ambitiös målsättning att de 30 prioriterade åtgärder som identifieras i arbetet ska genomföras under denna förvaltningscykel. För att lyckas med ett framgångsrikt genomförande krävs samordning och resurser. Behovet kan delas upp i tre delar. 1. En sammanhållande funktion för vattenarbetet som samordnar, styr och följer upp. 2. Drift av respektive åtgärd med beställning av utredningar, upphandling av anläggningsprojekt,

Jonas Qvarfordt

styrning och uppföljning av projekt 3. Konsultstöd och resurser för anläggningen av projekt. I nuläget är det möjligt att hantera den sammanhållande funktionen med befintliga resurser. För genomförandet av flera projekt i de prioriterade åtgärderna bedöms dock behov av ökade tillsatta resurser.

Genomförande av vattenplanen görs genom att berörda nämnder i det ordinarie budget- och verksamhetsplanarbetet fastställer åtgärder och aktiviteter i enlighet med vattenplanens ”åtgärdslista för prioriterade åtgärder”.

Kommunledningskontorets utredning med anledning av kommunfullmäktiges återremiss

Kommunledningskontoret bedömer i enlighet med tekniska nämndens beslut, med den fördjupade utredningen som grund, att framförda frågeställningar i återremissen inte bör föranleda att vattenplanen behöver arbetas om.

Den motivering och de frågeställningar som finns i återremissen besvaras i tekniska nämndens yttrande och i *Fördjupad utredning av frågor i samband med återremittering av vattenplan för Danderyds kommun*.

Kunskapsunderlaget hanterar de frågeställningar som framförts men kan förtydligas ytterligare avseende sambandet mellan fosfor från källor som trafik, vägar och parkeringar. Därav förordas att kunskapsunderlaget kompletteras i enlighet med tekniska nämndens reviderade förslag. Reviderat kunskapsunderlag biläggs där föreslagen komplettering finns markerat i kapitel 8 under rubriken *Föreningar och föreningskällor* på sidan 38.

Konsekvenser för barn och unga

Genomförs de åtgärder som återfinns i vattenplanen förbättras vattenkvaliteten vilket leder till positiva konsekvenser för barn och unga på sikt. Detta eftersom förbättrad miljö som minskar hälsorisker samt förbättrar badkvalitet. Genomförande av vattenplanen ligger således i linje med det nationella generationsmålet som innebär att behoven hos människor som lever idag tillgodoses utan att kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov äventyras.

Ekonomiska konsekvenser

Återremittering av vattenplan med tillhörande bilagor har inga direkta ekonomiska konsekvenser.

Antagandet av vattenplanen får inga direkta ekonomiska konsekvenser. Vid nämndernas verksamhetsplanering kring val av åtgärder utifrån vattenplanens *Åtgärdslista för prioriterade åtgärder* utreds kostnader och genomförande närmare.

Jonas Qvarfordt

Specifika kostnadsuppskattningar för respektive åtgärd samt total har inte tagits fram i arbetet med vattenplanen. I senare skeden behöver utredningar, projektering och kostnadskalkyler tas fram för att bedöma kostnad för respektive åtgärd.

Komplexiteten och osäkerheten i kostnadsuppskattningen beror bland annat på att kostnader för åtgärderna är beroende av platsspecifika förutsättningar (till exempel markens geoteknik, grundvattennivåer med mera) och vidare utredning krävs för att kunna göra en mer tillförlitlig kostnadsuppskattning.

En del av åtgärderna kan utföras inom ordinarie verksamhet, en del kräver konsultstöd och en del ingår i arbete med andra stadsbyggnadsprojekt och verksamhetsutövare eller markägare. Flera föreslagna åtgärder innebär investeringskostnader men även drift och underhållskostnader.

Johan Lindberg
Kommundirektör

Handlingar i ärendet

1. Tjänsteutlåtande, Antagande av vattenplan för Danderyds kommun
2. Förslag till vattenplan
3. Förslag till reviderat kunskapsunderlag tillhörande vattenplanen
4. Bilaga 1 till kunskapsunderlag, Föreningensbelastning
5. Samrådsredogörelse
6. Reservation (C) TN 2022-04-20 § 39
7. Reservation (MP) TN 2022-04-20 § 39
8. Tekniska nämndens beslut, 2022-04-20 § 39
9. Tekniska nämndens yttrande, 2022-04-13
10. Tekniska kontorets fördjupade utredning av frågor i samband med återremittering av vattenplan för Danderyds kommun, 2022-04-13
11. Tekniska kontorets tjänsteutlåtande, 2022-04-01
12. Kommunfullmäktiges beslut om minoritetsåterremiss, 2022-03-14 § 34

Expedieras
Yttrande parter enligt samrådsredogörelsen